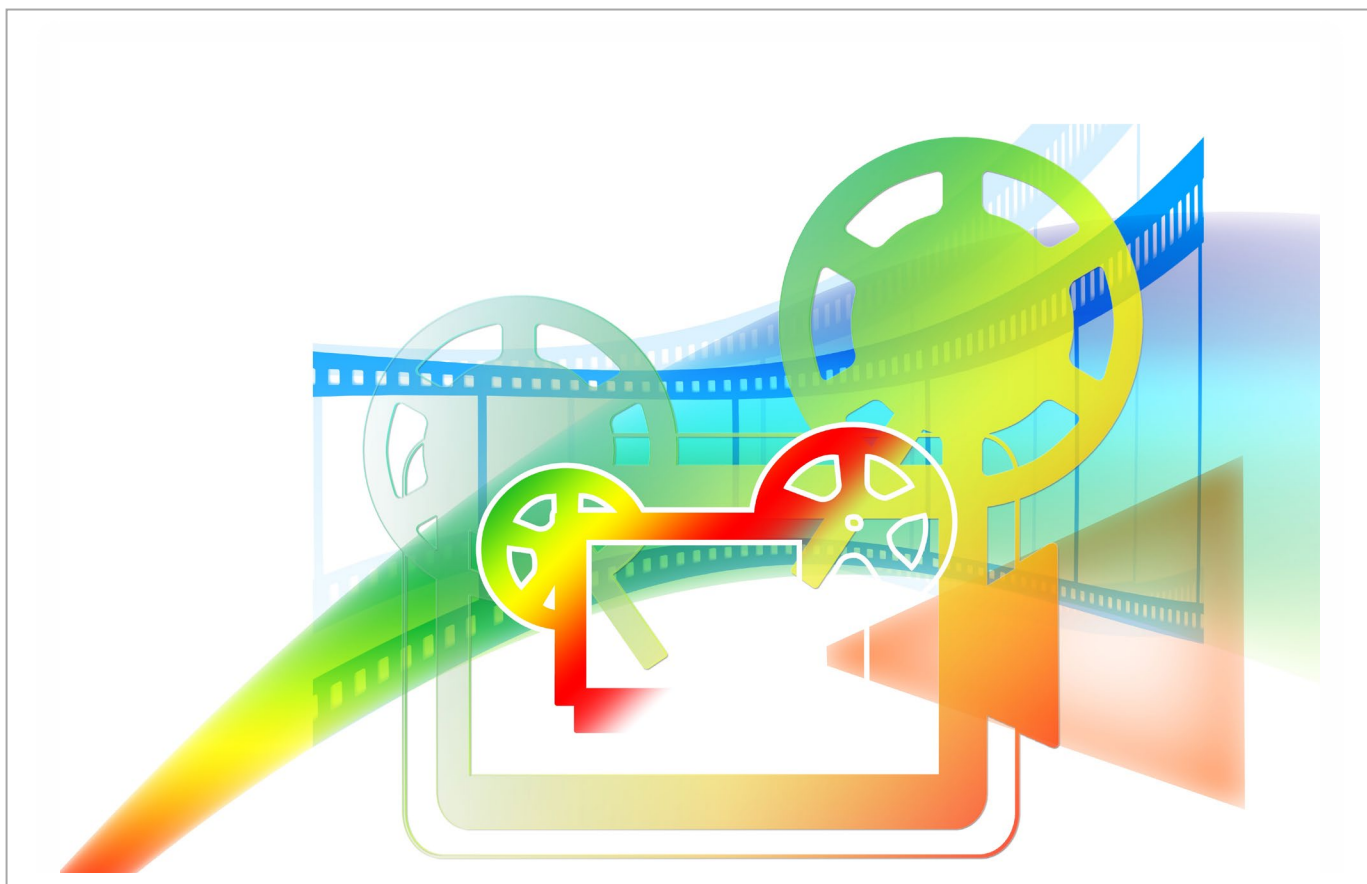

AUTORTIESĪBU PĀRKĀPUMI TIEŠSAISTĒ EIROPAS SAVIENĪBĀ

PĒTĪJUMS PĒC NOSAUKUMA: FILMAS, MŪZIKA UN TELEVĪZIJA

EUIPO PROJEKTA GRUPA

Nathan Wajzman, galvenais ekonomists

Francisco García-Valero, ekonomists

Altair Breckwoldt Jurado, pētniecības asistents

PATEICĪBAS

Autori pateicas *Gilles Fontaine* no Eiropas Audiovizuālās observatorijas un Lindai Zommerei no Latvijas Republikas Kultūras ministrijas par noderīgiem komentāriem attiecībā uz iepriekšējo ziņojuma projektu.

KOPSAVILKUMS

Šā ziņojuma pamatā ir analīze par 30 visbiežāk pirātiski izmantotiem ¹radošiem darbiem katrā ES dalībvalstī, tostarp 316 filmām, 500 mūziķiem un 309 TV seriāliem ⁽²⁾. Dati par pirātiska satura patēriņu tika iegādāti no *MUSO*, kas ir vadošais šādu datu komercsniedzējs, savukārt dati par filmu likumīgo patēriņu (mērot pēc kinoteātru apmeklējumu skaita) tika iegūti no Eiropas Audiovizuālās observatorijas *Lumiere* datubāzes. Par mūziku un TV seriāliem šādi dati nav pieejami nosaukuma un mākslinieka līmenī. Šā iemesla dēļ šajā ziņojumā sniegtā analīze ir plašāka attiecībā uz filmām nekā attiecībā uz mūziku un televīziju.

Pirātisms galvenokārt skar jaunrades darbus, kas nesen radīti un izlaisti. Filmu gadījumā parādās divi pirātisma modeļi. Pirmais liecina, ka pirātisms seko komerciāliem panākumiem. Tāpēc tas galvenokārt ietekmē filmas, kas bijušas komerciāli veiksmīgas kinoteātros un kas plaši izplatītas starptautiskā mērogā. Šā iemesla dēļ pirātisms galvenokārt skar ASV producētās filmas (84 % no *MUSO* saraksta), kā arī Apvienotās Karalistes, Francijas un Itālijas filmas. Šo četru valstu filmu pirātisms veido 96 % no filmu pirātisma ES ⁽³⁾.

Otrais modelis attiecas uz filmām, kas bija veiksmīgas ražotājvalstī un netika plaši izplatītas starptautiskā mērogā. Šajā gadījumā lielākā daļa pirātisma notika valstīs, kurās filmas netika izrādītas ⁽⁴⁾. Šajā gadījumā pirātisms ir daudz plašāks nekā filmu komerciālie panākumi ⁽⁵⁾. To var teikt par Kanādas, Austrālijas, Ķīnas, Somijas, Vācijas, Indijas un Krievijas filmām. Šo septiņu valstu filmu pirātisms veido 2,8 % no filmu pirātisma un 1,8 % no ES kinoteātru apmeklējumiem. Lai gan pēdējās grupas kopējais pirātisma līmenis ir zems, to pirātisma līmenis ir salīdzinoši augstāks nekā plašāk izplatītajām filmām.

Filmu pirātisma cēloņi tika sīkāk izskatīti regresijas modeļos. Šī analīze liecina, ka komerciālie panākumi ir saistīti ar augstāku pirātisma līmeni: kad pārdoto biļešu skaits pieaug par 10 %, nelikumīgas lejupielādes apjoms palielinās par 3,7 %. Tāpat regresijas analīzē tika konstatēts, ka, neraugoties uz lielo pirātisma apjomu, ko piedzīvo ASV producētās filmas, pieņemot, ka pārējie faktori ir nemainīgi, pirātisms tās neskar vairāk nekā citur ražotās filmas ar līdzīgiem parametriem (piemēram, komerciālajiem panākumiem, žanru, producēšanas gadu).

Pirātisms ir vērsts uz jauniznākušām filmām. Tādējādi, pieņemot, ka pārējie faktori ir nemainīgi, pirātisms skāra līdz 2017. gadam producētās filmas par 58 % mazāk nekā 2017. gada filmas. Animācijas un dokumentālās filmas pirātisms skar par 49 % mazāk nekā spēlfilmās (*live action*)⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Termins "pirātisms" būtībā attiecas uz tāda satura izplatīšanu, kas pārkāpj autortiesības. Šis ziņojums ir par šāda satura patēriņu. Tomēr vienkāršākai izpratnei "pirātisms" šeit tiek lietots arī, lai apzīmētu šādu nelikumīga satura patēriņu.

⁽²⁾ Sarakstā bija iekļauti papildu radoši darbi (vai mākslinieki), bet daži no pirātiski mazāk izmantotiem darbiem netika iekļauti datu kvalitātes dēļ.

⁽³⁾ Apvienotā Karaliste 2018. gadā joprojām bija ES dalībvalsts, tāpēc tā ir iekļauta analīzē.

⁽⁴⁾ Skatīt 6. tabulu.

⁽⁵⁾ Izņemot Spānijas filmas; iespējamie iemesli ir aplūkoti 5.1. nodaļā Filmās.

⁽⁶⁾ Ar vārdu "spēlfilma" apzīmē filmas bez animācijas, kas nav dokumentālās filmas.

Visbeidzot, pirātisms ražotājvalstī skar vietējā tirgū ražotās filmas par 37 % mazāk, arī šeit pieņemot, ka citi faktori ir nemainīgi.

Īsāk sakot, filmu pirātisms ir vērts galvenokārt uz komerciāli veiksmīgām plaši pieejamām filmām. Aplūkojot pirātiskā satura patērētāju gaumi visā ES, šķiet, ka pastāv augsta viendabības pakāpe, jo saraksts ar pirātiski visvairāk izmantotajām 30 filmām katrā atsevišķā dalībvalstī ir diezgan līdzīgs 30 filmu sarakstam ES kopumā. Tas mazāk attiecas uz televīzijas seriāliem un īpaši uz mūziku, kur pirātiska satura patērētāju gaumes dalībvalstīs ievērojami atšķiras. Tā vidēji 21 no 30 pieprasītākajām filmām katrā dalībvalstī bija arī ES 30 filmu sarakstā, bet atbilstošais skaitlis attiecībā uz televīzijas seriāliem bija 19 un uz mūziku 16.

TV seriāli ir radošie darbi, ko pirātiski izmanto visbiežāk, bet ir grūti noteikt saikni starp pirātismu un attiecīgā likumīgā satura popularitāti; no 30 pirātisma ziņā vispopulārākajiem televīzijas seriāliem tikai piecas ir starp 30 populārākajām televīzijas seriāliem saskaņā ar *IMDb* ⁽⁷⁾. Laikposmā no 2018. gada janvāra līdz septembrim populārā televīzijas seriāla (*The Walking Dead*) sērijas tika 435 miljonus reižu nelikumīgi pirātiski lejupielādētas, salīdzinot ar 45 miljoniem lejupielāžu visvairāk pirātiski izmantotajai filmai (*Justice League*).

Arī mūzikā pastāv saistība starp komerciālajiem panākumiem un pirātismu, lai gan ar laika nobīdi: daudzi no 2017. gadā vislabāk pārdotajiem mūziķiem tikai 2018. gadā bija visvairāk pirātiski izmantotie mākslinieki. Vispārējais pirātisma līmenis attiecībā uz mūziku ir zemāks nekā attiecībā uz abiem pārējiem satura veidiem. Visvairāk pirātiski izmantotā mūziķa (*Ed Sheeran*) dziesmas ir pirātiski lejupielādētas 7,5 miljonus reižu ⁽⁸⁾.

⁽⁷⁾ *IMDb* ir populārs un autoritatīvs informācijas avots par filmām, televīziju un slavenībām. Viens no piedāvātajiem pakalpojumiem ir *MOVIEmeter*, kas ir filmu un TV raidījumu popularitātes rādītājs. Tomēr saistība starp *IMDb* rezultātu un komerciālajiem panākumiem ne vienmēr ir precīza.

⁽⁸⁾ Tomēr saistība starp filmu, TV seriālu un mūzikas pirātisma līmeni ir jāvērtē kritiski, jo tie nav viendabīgi radošie darbi.